

GAZETA

FRANSSIEVANESE.

Gazeta are de doi ori, adica: Martea si Sambata.
Fiecare data pe septimana, adica: Miercuri. Protiu-
ta este pe unu anu 10 f. m. c.; pe diometate
anu 5 f. in lăntu Monarchiei.

Pentru tiori strano 7 f. pe unu Sem. s pe unu
intregu 14 f. m. c. Se pronunera la tot pante
imperatorsei, cum si la toti cunoscutii nostri DD. car
espondiati. Pentru seria „potitu“ se coru 4 or. m

Monarchia Austriaca.

TRANSSILVANIA

Clusiu, 23. Aprilie n. 1855.

Onorate Domnule Redactoru! Inaltulu c. r. gubernu s'a induratu in a. c. 26. Martiu sub Nro. 5487/668 a dechiaru: ca institutul Of-talmiacu inca in véra anului trecutn pentru 5 luni redicatu, iara se se deschida pentru véra fiitóre cu 1. Maiu pena ultim'a lunei August, unde se voru pri'ni patimitori cu dureri de ochi si pentru plata de 12 fri. m. c. si pe lenga testimoniu de paupertate subscrisu de anti-slitii satului si a mai de aprópei deregatorii. De acea, fiindca nu am altu midilocu de a face cunoscutu institutul acestu, am aflatu cu cale a te ruga pre onor. Domnia Ta, ca se ai bunatate in Gazete a pu-blica infintiarea pomenitului institutu, ca cetindu inteligenti'a noastra romana, se indemne pre cei nesciuti, ca se caute vindecare ori in ce timpu aici, fiindca in anulu trecutn fórté pucini románi au fostu, din causa necunoscentiei institutului.

Acestu institutu e incredintiatu Domnului c. r. professoru de chirurgia si oculistica Emilie Nagel, Dr. de Medicina, membru fa-cultatei vienesse, care e unu barbatu fórté aptu atatu pentru propune-rea studiului seu, catu si pentru curarea mai alesu a ochiloru. —

J. K.

Bucuresci. Din diurnalulu de Bucuresci primimu scirea, cumca linea telegrafica dela Varna la Rusciucu s'a gatitu si acum se lucra, ca fiulu electricu sa se asiede pe suptu apa Dunarei la Giurgiu. Dela Jassii catra Galati inca e telegrafulu pe finitu.

Jassii, 8. Aprilie. „Zimbrulu“ ne aduce scrisórea ministru-lui de esterne alu Pórtéi catra Principele Moldaviei, prin care se provóca acesta, ca se trimita unu boieriu la conferintiele de Viena lunga Ali Pasia „care va fi suptu ordinulu plenipotentului gubernului imperialu suveranu (? facia cu Principatele?) in insusime de informa-toru, si a carui insarcinare sa va margini (?) de a da sciintia si la-murire reprezentantului M. S. Imp. acreditatu lunga conferintiele pen-tru intrebarea privitóre la Principate“. Asia i trimite 3 boieri propusi de Turcia, ca pe unulu sa'lu aléga Domnulu spre scopulu acesta. Bo-ierii propusi de Pórtá erau: „D. Sp. Mihalache Cantacusinu Pascanu; Vorn. Georgie Sturdza si Vorn. Constantinu Negri“. Domnulu alése pe D. V. C. Negri, care si porni in 10. Aprilie v. la Viena. — Despre obiectulu acesta mai citimu urmatórele, cu datu:

10. Aprilie v.

Totulu ce pare a misicá spiritele in societatea nóstra este repre-sentatiunea tierei la conferintiele din Viena. Se scie ca la Viena s'a cerutu ca Principatele se trimita nisce pleniputinti, ca se dea lamuririle trebuintióse candu congresulu ar' fi se se ocupe de sort'a loru care este legata cu sort'a Orientului. Dupa propunerea facuta dela Viena, domnii au raportatu si au cerutu deslegare dela In. Pórtá; caci, pre-cum se vede, nu cutezau a face acést'a dela sine sau de a dreptulu. Turcia, care a avutu si are interesu a umbri autonomi'a nóstra, ne dete si acuma esemplu. In locu se lase pe Principate a'si alege sin-gure deputatiunea, o scrisóre viziriale catra domni recomendá cate 3 persóne, dintre care ei trebuie se aléga cate un'a. Aice se alése Vorniculu C. Negri; la Bucuresci (precum am auditu) doctorulu de me-dicina N. Cretulescu, carele este si directore alu departamentului din leuntru. Pe lunga acestea, departe de a da dreptu numitiloru se a-pere drepturile Principatelor la conferintie, i constringe prin instrui-tiuni ca se fia numai referenti ambasadorului turcescu.

Nu se scie cum se va fi privindu lucrulu acesta in vecinulu Prin-cipatu, dar' aice spiritele suntu fórté nacajite, nu pentru alegerea per-

sónei denumite — care are consideratiunea generala — dar' pentru modalitatea alegerei si pentru positiunea care i se dá.

Drepturile tieriloru nóstre acuma au nevoia a fi aparate si incon-tra puterei suzerane; positiunea loru politica are nevoie a fi regulata in raporturile loru cu Turcia. Asia dar' cine va reprezenta nesce a-semenea interese la congresulu europénu, candu deputatiunea este nu-mita de turci? Este óre cu putintia ca in plinu secolulu XIX. dreptulu gintelor, care reclama dreptatile romániloru, se fie despretiuitu?

Tierile nóstre au avutu tractate cu Turcia; acele tractate au fostu calcate, sfasiéte, degradate pana in dioa de astadi; nu este óre tim-pulu ca se ceremu respectarea loru, cu tóta bunavointi'a Pórtéi? Acele tractate marturisite de istoria, suntu óre negate de Turcia, care ne vorbesce numai de priviléges accordés si immunités si trebuie se langediésca si acuma in uitare? Acestu procesu permanentu dintre romani si turci nu trebuie se fie pusu pe tapetulu conferintiloru?

Astadi se da o petitiune coperita cu cateva suté de subsemuaturi la Domnu; prin acést'a se face provocare ca se céra, ca tiéra dore-sce a fi reprezentata la conferintie spre a'si espune drepturile de a dreptulu, iar' nu prin ambasadorulu turcescu. (—) Nu scimu Dnulu ce va face.

Cu tóte aceste delegatulu Negri astadi a plecatu pentru Viena. Elu duce cu sine unu memorialu din partea Domnului, in care se es-panu drepturile politice ale Moldóvei si unu proiectu de constitutiune pentru viitórea reorganisatiune a tierei. Ori cum se fia scrisu me-morialulu, ori cum se fia espuse drepturile tierei, ori cum se fia pro-iectulu de constitutiune, remane a se sci daca va placé lui Ali Pasia, si ce se va face in casu contrariu.

Mai multu sau mai putinu cunoscentu cuprinderea memorialului si a proiectului, de care e vorb'a. Celu din taiu este o disertatiune istorica, prin care se arata drepturile politice ale tierei dupa tractate; causa este destulu de zelosu sustienuta, dar' earasi trebuie se repe-tamu: daca nu va placé turciloru, cine va reprezenta-o la conferintie. Proiectulu de constitutiune este o tiesetura din vechile si cele mai noue institutiuni.

Eata pe scurtu ce propune:

1. Siguranti'a neutralitatiei teritoriului, garantisata de Europa.
2. Autonomia tierei in ceea ce privesce organizarea si admiui-strarea ei din leuntru.
3. Tributul catra S. Pórtá se se dea sub titlu de pesichiesiu (newremš), (present) in 2000 de pungi bani turcesci, dupa tractate.
4. Dreptulu de a avé unu representante pamenténu la Constan-tinopole. (Aru fi de doritu ca acesta se fie alesu de tiéra, pentruca se nu fie impusu de Pórtá, Domnului ca pena acuma).
5. Domnulu se fie alesu de tiéra si pe viatia; succesoriulu seu earasi alesu, inse din familia sa; adeca o hereditate electiva.
6. O forma de guberniu reprezentativa. Doua camere: una compusa din 15 persóne, adeca 12 boieri numiti pe viatia, cu mitro-politulu si episcopii; cealalte din 35 persóne, numite prin alegere si pe principiulu proprietatei, adeca cei ce voru avé 100 falci *) proprietate se fia alegatori, si cei ce voru avé 1000 falci, se póta fi alesi.

7. Tóte reformele privitóre la imbunatatirile din leuntru se se faca prin tiéra fara amesteculu nimarui.

Asemine proiecte ar' fi fostu de doritu se se faca de catra tiéra si prin consultarea opiniunei publice, dar' de buna óra ce s'au facutu la asifelu de impregiurari de catra Domni, fia; tiér'a candu-si va vedé autonomia garantisata, va veni si la reforme. — — — ††

*) Pretiulu unei falcei de mosie se estima in aprosimativu la 15—20 galbeni.

